గాలిరథం

ప్రక్క వీధిలోని దర్గానుంచి మౌజీన్ అజా యిచ్చాడు. అతని గొంతు జలుబుతో పగిలి వికారంగా అపస్వరాలు పలుకుతోంది. వల్లీలేచి కూర్చున్నాడు కళ్ళు నులుముకుంటూ. ఇంకా తెల్లవారలేదు. మొదటవాడికి తానెక్కడున్నదీ సరిగ్గా జ్ఞాపకం రాలేదు. ఏదో పొరపాటు జరిగిపోతున్నట్లు మనసునిండా ఆదుర్దా, దిగులు-చుట్టూ చూశాడు. రైల్వే ఓవర్ బ్రిడ్జి క్రింది ఒక సందు అది. గబుక్కున జ్ఞాపకం వచ్చేసింది. అది వాడి మేనమామ వుండే చోటు. వెనుక సగానికి తడికెలు అడ్డం పెట్టుకొని వాళ్ళు ఉంటున్నారు. ముందు సగంలో డీల్‌వుడ్ చెక్కలు తెచ్చుకొని వాటితో పెట్టెలు, షెల్ఫులు పడక్కుర్చీలు చేస్తాడు మస్తాన్ మామూ... ఆస్పత్రివాళ్ళు 'లాభంలేదు తీసుకెళ్ళండ'ని చెప్పాక నేరుగా అమ్మని యిక్కడికి తీసుకొచ్చారు మూడురోజులక్రిందట. ముందుపక్క ఖాళీ జాగాలో వుంటున్నారు. మురికిపట్టిన తెల్లదుప్పట్లో ఆసాంతం ముసుగు క్రిందవున్నది అమ్మ. ప్రక్కనే వాడి అక్క మెహర్ ఒంటిమీద గుడ్డలన్నీ చెదిరిపోగా అస్తవ్యస్తంగా వుట్టి నేలన పడుకొని ఒళ్ళు తెలియకుండా నిద్రపోతున్నది. నిన్న పగలంతా అమ్మప్రక్కనే కూర్చుని గుడ్డ పేలికతో యీగలు తోలుతూనే వుంది...

గాలి చల్లగా తాకింది. 'రాయీ రాయీ కరిగే వేళన దేవతలు గాలిరథం ఎక్కి తిరుగుతారు. అందుకే అప్పుడు గాలితోలుద్ది. అడివిలో పెరిగే మానులకీ, కొండల్లో రాతికీ రాతికీ మధ్యన పుట్టే చెట్టుకీ ఎవరు పోషణ చేస్తారు? ఆ గాలీ, ఆ దేవుడూను' అమ్మమాటలు జ్ఞాపకంవచ్చి చుట్టూ చూశాడు వల్లీ-గాలిరథంకోసం వెతుకుతున్నట్లు.

వల్లీ మనసులో దిగులు, వెలితి అట్లాగే వున్నవి. నెలరోజుల క్రిందటివరకూ రాత్రిళ్ళు అమ్మప్రక్కలోనే పడుకునేవాడు. నిద్రలో మెలకువ వచ్చినా, భయంవేసినా, పీడకల వచ్చినా అమ్మ పొట్ట తడుముతాడు. భయం పోతుంది. దెబ్బతగిలినా, నొప్పి కలిగినా, నాయన కొట్టినా ఏడ్చుకుంటూ అమ్మదగ్గరికి చేరుతాడు. ఒకచేత్తో చీరకొంగు పట్టుకుంటాడు. రెండో చెయ్యి గుడ్డిగా ఆత్రంగా అమ్మ పొట్టమీద తచ్చాడుతుంది. ఆ పొట్టను గట్టిగా పిడికిట్లో పట్టుకుంటాడు. అమ్మవాడిని దగ్గరకు లాక్కుని గాట్టిగా

కావలించుకుని ఏడ్చు ఉధృతం తగ్గాక ఒదిలేస్తుంది...ఎనిమిదేళ్లవాడైనా వాడికి చిన్నప్పటి అలవాట్లు పోలేదు. అమ్మకు బాగా లేనప్పటినుంచి వాడు అమ్మదగ్గర పడుకోవటం లేదు.

ఎనిమిదేళ్ల వయసుకంటే ముదురుగా కనిపించే ముఖం వల్లీది. నలుపు, పొట్టి-అంతా తల్లిపోలిక. పదిహేనేళ్ళ మెహర్ తండ్రి పోలికలతో సన్నగా, తెల్లగా వుండి పెద్ద కళ్ళతో నాజూకైన ముఖంతో అందంగా వుంటుంది. ఏడాది క్రిందట రసూల్ బావతో మెహదీ అయి పట్నం వచ్చేసింది.

వల్లీ అమ్మ ఫతిమాబీ కూలినాలి చేసి ఇల్లు నడుపుతుంది. వ్యవసాయం, నాట్లు, కోతలు, ఇండ్లలో బియ్యం బాగుచేసివ్వడం, ఇల్లు కడగటం, పిండి దంచటం ఏ పనైనా చేసి డబ్బు తెస్తుంది. నాయన బాబాసాబ్ ఎప్పుడో ఒకరోజు కూరగాయలో, పళ్లో వ్యాపారం చేస్తాడు. మిగతా రోజుల్లో అమ్మనికొట్టి, బాధించి పావలో, అర్ధో పట్టుకెళ్తాడు తాగటానికి. ఇదివరకెప్పుడో స్కూల్లో చదువు చెప్పేవాడని అమ్మ చెప్పింది. ఆమె బాబాసాహెబ్‌కు మూడో భార్య. మొదటి యిద్దరూ చచ్చిపోయారు. బాబాసాబ్ తెల్లటి మనిషి. పలచగా పొడుగ్గా వుంటాడు. బోడిగుండు. మేకగడ్డం. గళ్ళలుంగీ పైకి యొడ్చి గట్టిగా చెక్కి, పైన ఒదులుగా వుండే తెల్లచొక్కా వేసుకుంటాడు. బక్కమనిషి. బక్కకోపంతో వల్లీని వూరికే చావబాదుతాడు ఒక్కోసారి.

ఫతిమాబీ రోజూ పనిలోంచీ యింటికొచ్చేప్పుడు వల్లీకి తినడానికి ఏమైనా తీసుకొస్తుంది. బొరుగులో, బెల్లమో, కారపు చుట్టలో ఏదో ఒకటి. అవి జేబులో వేసుకుని నీళ్ళు తెచ్చివ్వడమో అంగడికిపోయి రావటమో కట్టెపుల్లలందివ్వటమో ఏదో ఒక పని చేసిపెడుతూ అమ్మ వెనకనే తిరుగుతుంటాడు వల్లీ.

ఒకసారి బడిపంతులు వల్లీని బడికి పంపమని ఫతిమాబీతో చెప్పాడు. రెండు రోజులు పంపింది. "ఆ సదువులు ఎన్ని ఏళ్లు సదివించాలి? కూసోబెట్టి మేపొద్దా? బడికీ గిడికీ అక్కర్లేదు. బతకటానికి చదువక్కర్లేదు" అన్నాడు బాబాసాబ్. వల్లీ చదువు నిలిచిపోయింది. వల్లీని ఎవరింట్లోనైనా పనిలో పెట్టాలని చూశాడు బాబాసాబ్. ఫతిమాబీ ఒప్పుకోలేదు. "పసివాడు. ఇంకా వాడికంత తెలివిలేదు" అన్నది. దెబ్బలు తిన్నది. రెండు రోజులు వాడిని తండ్రికళ్లబడకుండా తప్పించింది.

అమ్మకు జబ్బుచేసిన ఈ నెల రోజుల్నుంచీ ఏదీ సరిగా వుండటం లేదు. వాడు ఎక్కడున్నాడు, ఏమి చేస్తున్నాడని కనుక్కునేవాళ్ళూ, పిలిచేవాళ్లూ తలిచేవాళ్లూ లేరు. ఒక పూట తింటే ఇంకోపూట గంజి తాగితే మరోపూట శుద్ధ పస్తు అవుతున్నది. రసూల్ బావ డబ్బు తెచ్చి యిచ్చిననాడుతింటారు. లేకపోతే లేదు. రసూల్ కమలానగర్ కాటాగుంపుకు చేరినవాడు. ఎప్పుడు అక్కడ పేకాట క్లబ్బుదగ్గరే వుంటాడు. పేకాడే వాళ్లకి

టీలు, బీడీలు, సిగరెట్లు తెచ్చివ్వడం వాడి పని. గెలిచిన వాళ్ళు వాడికి డబ్బు యిస్తారు. ఇదే కాకుండా జేబులు కత్తిరించడం, ఒంగి బేరం చేస్తున్న పరదేశస్థుల జేబుల్లోని నోట్లకట్టలను సంగ్రహించడం కూడా కద్దు. కొత్త మొగాన్ని మాయమాటల్తో మోసగించి వాళ్ల సంచులూ వస్తువులూ కొట్టెయ్యడం కూడా చేస్తాడు. కాని అడపా దడపా పోలీసులకు ముట్టజెప్పవలసిందీ, తాగుడువలనా ఖర్చులు జాస్తి. నల్లగా, పొట్టిగా, దిట్టంగా వుండి గుబురు మీసాలూ చిన్నకళ్ళూ చప్పిడిముక్కు గళ్ళలుంగీ, మెళ్లో మఫ్లరు, గుండెలో బండదనమూ వుండే రసూల్ బావంటే వల్లీకి భయం. అమ్మకి బాగాలేదని అక్క మెహర్ మామూ దగ్గర వుండటాన రసూల్ వీళ్ళింటికే వస్తున్నాడు. అడపాదడపా డబ్బు ఇస్తున్నాడు. లేకుంటే శుద్ధపస్తులుండేవాళ్ళే.

పట్నంలో ఆసుపత్రినుంచి అమ్మను ఊరికి తీసుకెళ్లటానికి వాళ్ళకి డబ్బులేదు. అందుకే నేరుగా మామూ ఇంటికి వచ్చారు. వాళ్లు రావడం మోనీకి ఇష్టంలేదు. అయినా పెద్దగా ఏమీ అనలేకపోయింది. మామూకి చెముడు. ఆమె ఏమి మాట్లాడినా తనను తిట్టేస్తున్నదనుకుంటాడు. ఆమెను చావబాదుతాడు. అందుకని భయపడి వూరుకున్నది. అయితే, ఎవరి అన్నం వాళ్లు చేసుకునేట్లు ఏర్పాట్లు చేసింది. ఆ మనిషి ఎన్నాళ్ళు యీడుస్తుందో ఎవరికి తెలుసు? అన్నది.

ఆసుపత్రినుంచి వచ్చినప్పటినుండీ అమ్మ మగతలో వుండిపోయింది. నిన్న ప్రొద్దున చూచి చచ్చిపోయిందన్నారు. నిన్న రోడ్డుమీద పోయే జనం యిటే చూస్తూ పోయారు. కొందరు డబ్బులిచ్చారు. చుట్టుపక్కల ఇండ్లవాళ్లు కూడా తలో రూపాయీ రెండూ ఇచ్చారు. అవి తీసుకుని నాయనా, బావా ఎటో వెళ్లిపోయారు. వాళ్ళకోసం అక్కా, మామూ నిన్నంతా ఎదురుచూస్తూనే వున్నారు. ఎక్కడో పాతూరు దర్గా దగ్గర తాగి పడున్నారని మామూకొడుకు బాసూ చెప్పాడు. "యీ మనిషిని ఇట్లా పారేసీ వున్న డబ్బంత తాగి సచ్చారా" అని మామూ చిందులు తొక్కాడు. మళ్లీ డబ్బుకోసం బయల్దేరాడు. రాత్రి ఇంటికి రాలేదు.

కూర్చున్న చోటినుండి గబుక్కున లేచాడు వల్లీ. ఇవాళ ఎట్లయినా డబ్బులు సంపాదించాలి. మసగ వెల్తురుగా వుంది. బస్టాండుకు వెళ్ళాడు. లైసెన్సు కూలీవాళ్ళు షెడ్డులో పడుకుని నిద్రపోతున్నారు. ప్రొద్దున్నే బయల్దేరే బస్సులు వచ్చి ప్రయాణీకుల్ని నింపుకుని వెళ్ళిపోతున్నవి. బళ్ళారి బస్సులో నాలుగు సామాన్లు వేశాడు. పావలా ఇచ్చారు. హైదరాబాదు బస్సు వచ్చింది. ఉత్సాహంగా పరుగెత్తాడు. వాడిలాంటి పిల్లాళ్ళు ఇంకో ఇద్దరు పోటీగా వున్నారు. కిటికీ కమ్మీలు పట్టుకుని పైకి ఎగిరి వేళ్ళాడుతూ ఆత్రంగా లోపలివాళ్ళను చూశాడు. సన్నగా తుంపర ప్రారంభమైంది. బస్సులో కూర్చునివున్న ఒకామె "ఒరే పైన హోల్డాలుంది. దించి లోపల వెయ్యి.

ముప్ఫయిపైసలిస్తాను" అన్నది.

సరేనని పైకెక్కాడు. హోల్డాలు బరువుగా వుంది. దానిని దించలేడు. డబ్బులు రాకుండాపోతాయని ఆదుర్దా పుట్టింది. పైనుంచి నిచ్చెన మీదుగా దానిని జారవిడిచాడు. క్రిందికి దిగివచ్చి మొయ్యలేక యీడ్చుకుంటూ బస్సు వాకిట్లోకి తెచ్చాడు. ఆమె పది పైసలిచ్చింది.

"ఎంతమ్మా-మీరు ముప్ఫయిపైసలిస్తానన్నారు" అన్నాడు పైసల్ని చూస్తూ.

"ఒక్క సామాను దించటానికి ముప్ఫయిపైసలిస్తారా... నేను పది అన్నాను. నీవెట్లా విన్నావో" అంటూ ఇంకో అయిదుపైసలిచ్చింది.

వాడు కొంచెం బ్రతిమలాడి ప్రయోజనం లేక క్రిందికి దిగాడు. ఇంకేమైనా బస్సులొస్తాయేమోనని చూస్తూ నిలబడ్డాడు. లైసెన్సు కూలీ నిద్రలేచి వచ్చాడు. రసూల్ బావంతే వున్నాడు. ఒళ్లు విరుచుకుంటూ నేరుగా వల్లీ దగ్గరకొచ్చి తలమీద గట్టిగా మొట్టికాయ వేశాడు. పైసలు లాక్కోడానికి జేబులో చెయ్యిపెట్టాడు. వల్లీ జేబు గట్టిగా పట్టుకుని వదల్లేదు. వాడు వల్లీని ఎడపెడా బాదేశాడు. పావలా క్రిందికి దొర్లింది. అది తీసుకుని నవ్వుతూ వెళ్లిపోయాడు వాడు.

వల్లీ షెడ్డు మెట్లమీద కూర్చున్నాడు గట్టిగా ఏడుస్తూ. కూలీవాడు అటుగ వెళ్తూ వల్లీని చూసి నవ్వుతూ పోయాడు. వల్లీలో అమ్మ దగ్గరికి పరుగెట్టాలన్న తపన రేగింది. లేచి చొక్కా చేత్తో కళ్ళు తుడుచుకొని బయల్దేరాడు. బ్రిడ్జిసందు మొగదలకు వచ్చాడు. తాముండేచోట మనుషులు చాలామంది తిరుగుతున్నారు. బురిఖీలు వేసుకున్నవాళ్లు ముగ్గురు కనిపించారు. ఒక బురిఖీ తెల్లగా మెరుస్తూ లేసువేసి అందంగా కనిపిస్తున్నది. ఏం జరుగుతుందో అని గబగబా నడిచాడు. తమ సందు గోడకు రోడ్డుమీదకు రెండు తడికలు కొత్తగా పెట్టారు. లోపల ఏమిటో జరుగుతున్నది. ఎవరిపనులమీద వాళ్లు తిరుగుతూ మాట్లాడుకుంటున్నారు. వాడినెవరూ పలకరించలేదు.

రెండు తడికల సందులోనుంచి లోపలికి తొంగిచూశాడు వల్లీ. తడికల చాటున చెక్క పలకలమీద అమ్మని పండబెట్టి అక్కా, ఇంకొకామె నీళ్ళు పోస్తున్నారు.

"అల్లా మనిషిని మట్టితో చేశాడు. అందుకే రోజా నీళ్ళు పోసుకున్నా, రుద్దితే మళ్ళీ మట్టే వస్తది. ఆఖరికి ఈ బొమ్మ మళ్ళీ మట్టిలోనే కలిసిపోద్ది" అమ్మ చెప్పింది.

అమ్మ నీళ్ళు పోసుకుని ఎన్ని దినాలైంది. వల్లీ తన ఎడంచేతిమీద కుడిచేతి బొటనవేలితో రుద్ది చూసుకున్నాడు. నల్లని మట్టిపాముకుని తీగలుపారింది. దులిపేసుకున్నాడు.

నాయన పెద్ద మెరిసే ఎర్రగుడ్డను తెచ్చి నేలమీద చక్కగా పరిచి, మడిచి, చించాడు. రెండు సన్నని పేలికల్ని పట్టుకుని ప్రార్థనలు చదివి తడికల్లోకి అందించాడు.

"నీళ్ళుపోసే దానికి దర్గానుంచి పలకలు తెచ్చినాంగదా, పెట్టె తీసుకుని మౌజిన్‌రావాలా? వాడు రాడు... గరీబోల్లని ఎవరు సూస్తారు? అల్లా... అల్లా... నిన్నంతా ఆ దర్గాకాడా యీ దర్గాకాడా కూసునే వుండాం. మనిషి పోయిందయా, పెట్టి యిమ్మంటే ఒకడూ పలకడు" అన్నాడు.

మాట్లాడుతూనే గుడ్డను పరీక్షించి మడతలు పెట్టి చదును చేశాడు. బావా, మామూ చూస్తూ నిలుచుని నాయన మాటలకు తలూపుతున్నారు. అమ్మని తెచ్చి ఎర్రగుడ్డమీద పండబెట్టారు. నాయన చకచకా ఆ గుడ్డని అమ్మమీదికి మడిచి కట్లుకట్టాడు. చివరికి ఒక ఎర్రటి మూట తయారైంది.

వల్లీకి భయం వేస్తున్నది. జట్కా వచ్చింది. మూటని జట్కాలో పెట్టారు. అక్క పెద్దగా ఏడ్చింది. "అమ్మా" అని అరిచాడు వల్లీ.

వాడి మనసునిండా ఆదుర్దా, భయం.

వాడికి ఏమేమో జరిగిపోతున్నది, ఏమో చెయ్యాలని తొందర పుడుతున్నది. కాని ఏం చెయ్యాలో తెలియటం లేదు.

నాయన, బావ జట్కాలోకి ఎక్కారు. మామూని ముందు జట్కావానిపక్కన కూర్చోమంటున్నారు. బండి కదలటానికి సిద్ధమైంది.

వల్లీ శక్తికొద్దీ "అల్లా, అల్లా" అని అరుస్తున్నాడు. నాయన ఏమనుకున్నాడో "నువ్వుకూడా రారా" అన్నాడు.

వల్లీ మొఖం సంతోషంతో చాటంతైంది. కళ్లు తుడుచుకున్నాడు. మళ్లీ ఒద్దనేస్తారేమోనన్నట్లు ఆత్రంగా బండిలోకి ఎగిరాడు. ఎర్రమూట నడిమధ్యన పడ్డాడు.

"ముర్దాపైన పడతావ్ సువ్వర్" అని కేకవేశాడు నాయన. వల్లీ సర్దుక్కూర్చున్నాడు.

బావ నవ్వుతూ "అల్లా అని అరుస్తుండావ్. అల్లా పిలిస్తే పల్కుతాడేంరా?... దేవుడిప్రార్థనలు నేర్చుకోవాలంటే సంవత్సరమన్నా ఇడవకుండా దర్గాకి పోవాలి. శుచిగావుండాలి. దర్గాలో అందర్నీ చూస్తూ వాళ్లు ఎట్టచేస్తే మనం అట్ట చెయ్యాలి. వాళ్లు ఒంగితే ఒంగాలి. లేస్తే లేవాలి. అట్ట సంవత్సరం చేస్తే ప్రార్థనలు తెలుస్తయ్" అన్నాడు.

బావనోట్లోంచీ సారా కంపు కొట్టింది.

"అరే వల్లీ పాపం పున్నెం మంచీ చెడ్డా ఏం లేవురా. సదూకున్నోళ్ళు మాటాడేవి అవి" అన్నాడు.

వల్లీ బావవైపు అపనమ్మకంగా, అయిష్టంగా చూశాడు. అమ్మ అన్నీ వున్నయ్యని చెప్పింది.

బండి బరువుగా బయల్దేరింది. "అరే, నిన్ను మా గేర్‌లో కాకా హోటెల్లో చేర్పిస్తా.

బాగా కాఫీలు, టిఫిన్లు, రెండుపూటలా తిన్నంత అన్నం, పైన మీ నాయన చేతికి నెలకు నలభైరూపాయలిస్తరు. ఇద్దరూ బతుక్కోవచ్చు... రెండేళ్ళుబోయి కాస్త సాగినావంటే ఆఫీసర్ల క్లబ్బులో బాయిగా చేర్పిస్తా. నెలకి జీతం, పైన టిప్పులు జాస్తి. బతికిపోతావ్... అది మాక్లబ్బు అట్టాటిది కాదురా. వాళ్ల దెగ్గిర అన్నీ కొత్త పచ్చనోట్లే వుంటయి. పచ్చనోటు తప్పించి ఇంకోటుండదు. డబ్బు పెట్టేవోళ్లు, పెట్టిచ్చేవోళ్లు, కంట్రాక్టర్లు, పెద్దోళ్లు... పేకాటకి, బుడ్డీలకి అన్నిటికీ కొత్త పచ్చనోట్లే మారుస్తారు... హె... హ్హె..."

గాలి దుమారం లేచింది.

"గాలి... రాతికీ రాతికీ మద్దెన పుట్టే చెట్టుకు ఎవరు పోషణ చేస్తారు? ఆ గాలీ, ఆ దేవుడూనూ..." జ్ఞాపకంవచ్చింది వల్లీకి.

దుమ్ము గాలిలో జట్కా కనపడకుండా పోయింది క్షణంలో.

★★★